

REVISTA ORĂȘTIEI

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr. Atât banii de abonament cât și pentru inserțiunii, sînt a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl. Pentru România și străinătate 10 fr. la an. Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc. Abonamentele se plătesc înainte.

Cu două măsuri.

În Ungaria modernă, în Ungaria cu tendințe de stat național maghiar, în Ungaria liberală, nu numai că se fac cele mai mari volnicii și încălcări de lege, ci și măsura cu care se împart cetățenilor favorurile și pedepsele este de două feluri. Patria maghiară »unora le este mămă, altora ciumă«.

Despre acest adevăr am avut ocaziune a ne convinge în nenumărate rânduri dela 1867 încoace, ear' acum de curând adevărul s'a confirmat prin un nou cas, marcant și elocuent.

S'a întemplat prim-adață, ca un fel de minune, că ministrul de culte a suspendat activitatea societății universitarilor maghiari din Pesta »egytemi kör« pe motivul, că conducătorii ei fac agitații politice.

În curând însă ministrul își trage seama ce a făcut, observă că aci nu e vorba de o reuniune românească, care poate fi șicanată și închisă, ci e în joc o societate a celor guguliși. Urmarea este, că zilele aceste ministrul permite a se redeschide societatea suspendată și dă conducătorilor drept pedeapsă, o simplă dojenire.

Aceasta este o măsură a guvernului, măsura de »mămă«!

Cam în același timp însă și din aceleași motive față de unul din cei mai capabili și desinteresați tineri ai noștri se arată ca fioroasă și răsbunătoare »ciumă«. Este cazul bravului tiner de la academia din Oradea-mare, *Lucian Bolcaș*, care pe motiv că a făcut politică, este pedepsit cu *eliminarea* de pe întreg teritoriul Ungariei și și mai mult.

Ei bine, un străin, care n'ar cunoaște stările anormale dela noi, și ar avea cunoștință despre furia despotis-

mului de rasă, ar sta încrămenit în fața acelor sentințe contradictorii și greu ar crede, că un asemenea cas în un stat de drept se poate întempla.

Și totuși aceasta așa estel Furia despotismului și exclusivismului de rasă și-a luat de țintă a persecuției cu deosebire pe tinerii noștri dela școalele înalte din patrie, fala și speranța noastră în viitor. Pedeapsa tinerului Bolcaș e barbară, e injustă, dar' nu e unică în Ungaria, când e vorba de tinerimea română. Casuri analoage s'au întemplat cu inai mulți tineri de-ai noștri, deși ele nu s'au sfârșit cu eliminare. Este mărișor numărul acelor tineri universitari români din Cluj, din Pesta și chiar și pe la gimnaziile, cari au fost pedepsiți cu relegare, cu perderi de stipendii și chiar cu inducerea în absolutoare, că au făcut agitații constra patriei.

De pretext s'a luat întotdeauna politica, cu toate-că nici în cazul lui Bolcaș, nici în casurile anterioare nu s'a putut nici-odotă constata, că tinerii respectivi au făcut agitații politice, ci da, s'a constatat un lucru, care face onoare tinerimii noastre, că adecă ea își iubește limba și neamul mai presus de toate și pentru apărarea și susținerea lui e gata a jertfi totul. Acesta e păcatul lui Bolcaș, acesta a fost și este păcatul întregii tinerimi române, pentru care ea este huiduită și pedepsită.

Și în trecut s'a petrecut aceeași părtinire nedreaptă față de tinerii universitari maghiari, ca și acum cu cercul universitarilor din Pesta. De câte ori tinerimea maghiară n'a făcut pe strădele Clujului, Peștei, Orăștiei etc. manifestații politice! De câte ori nu și-a manifestat »simțul patriotic« prin tîmbălaie și spargerii de ferestri! De câte ori n'a expedit din adunări publice depeșe de felicitare și de aderențe, iscălite cu numele »guvernului« Kossuth la Turin! Și pentru aceste fapte și agi-

tații politice fost-a pedepsit vre-un tiner maghiar? Nici unul! Nici barem cercetare disciplinară nu s'a făcut nici când.

Aceste sunt casuri, cari nu se pot nega și cari ilustrează întreg sistemul de »două măsuri« al guvernelor maghiare.

E adevărat, că acest sistem pretinde jertfe multe dela noi, jertfe nobile și nevinovate, dar' tocmai prin măsurile nedrepte își prepară el însuși ruina.

Aceasta o constată și oamenii neinteresati și cu vederi mai largi decât cum este cercul de vedere șovinist al stăpânilor noștri.

Asfel bună-oară „*Rumänischer Lloyd*” din București apreciind cazul lui Bolcaș, constată că Maghiarii au comis prin această nouă volnicie trei greșeli: s'au făcut vinovați de o nouă fărădelege; și-au manifestat de nou »nobleța« și au amărit și mai mult pe Români.

Poftiți deci mai departe, înțelepților stăpânilor, cu măsurile voastre duple și injuste!

Roadele ex-lex-ului. Starea în afară de lege a Ungariei, își are deja roadele sale. Comitatul Heves, în o ședință a congregației ținută în săptămâna aceasta, a hotărît cu unanimitate, ca să se înainteze dietei o adresă, prin care să i-se facă cunoscut, că comitatul nu va plăti dare nici va da recruți pentru oștire, și că dacă s'ar dizolva dieta, nu va privi de legală nici o alegere.

Francia și Elsația-Lotaringia. »Budapesti Hirlap« aduce știrea, că Francia a făcut Germaniei propunerea, că abdice de reocuparea Elsației-Lotaringiei, dacă Germania îi va da sprigin morală contra Angliei. Dacă Franciei îi va succeda a învinge pe Anglia, atunci Egiptul îl va pune sub protectorat internațional, ear' Francia va deveni mandatarul Europei.

Situația.

Lupta dintre guvernul Bánffy și opoziție nu numai că nu s'a mai potolit barem cât de puțin, dar' din contră se înăsprește pe zi ce merge.

Opoziția este decisă a lupta până la extrem contra lui Bánffy, la cas că acesta nu ar implini cererile sale, ear' Bánffy nu numai că nu promite a le implini, ci respinge foarte multe din cereri, fără a sta cel puțin de vorbă asupra lor.

Dintre toate aceste cereri ale opoziției, cea care ne privește și pe noi Românii mai deaproape, este reviziunea legii electorale. Și aceasta o cere cu toată stăruința, zicînd că trebuie să fie cu deosebită considerare la scutul libertății și curățeniei alegerilor.

Censul, zice opoziția, trebuie să fie uniform, ear' dreptul electoral să fie lărgit și de aci înainte să nu mai fie confiscat din cauza restanței de dare, ci darea prescrisă să fie pretutindenea baza dreptului electoral. Ear' față cu abuzurile electorale, opoziția cere să se stabilească judicatura Curiei și toate afacerile electorale să se reguleze prin lege.

Așadar' se tractează între guvern și opoziție asupra unui lucru, care pentru noi Românii trage greu în cumpănă și cere ca să fim cât se poate de atenți la desvoltarea lui, căci, în primul rînd, până de present noi suntem aceia, cari am fost mai scurți în ce privește dreptul electoral, și ni-se impune deci, ca acum, când poate-că la urma-urmelor totuși va trebui ca să se facă vre-o schimbare oare-care în această direcție, să fim și noi cu toții la locul nostru și să luptăm într-acolo, ca schimbarea ce se va face, să fie deopotrivă pentru toate popoarele ce locuiesc această țeară.

Dar' chiar aci zace bubă, pentru care ministrul-president Bánffy nu voește să se împace cu opoziția. Căci despre vre-o schimbare, fie aceea a ori-cărei stări de până acum, în urma căreia și naționalitățile să fie îndreptățite cătuși de puțin, el nu vrea să audă, deoarece-ce atunci s'ar periclita ideea de stat național maghiar.

Celelalte cereri ale opoziției sunt demisionarea cabinetului Bánffy, căci până-ce el va sta la putere, în parlament nu se va putea restabil mersul regulat al discuțiilor. Dacă demisionarea va urma, opoziția este gata a continua tratativele cu noul ministru-president, și atunci ea nu va împedea votarea provi-

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

CÂNTEC

Colonelu 'n front s'arată,
Ținînd spada ridicată
Drept în sus.
Turcii 'n deal au o cetate,
Du-te Șonțule și-o bate.
Voi, flăcăi, grăbiți cu sborul,
Nu lăsați maiorul.

Colonelul dă poruncă;
Șonțu 'n foc acum s'aruncă.
Sare 'n foc.

Iat'un ofițer călare
Cum se 'ntoarce 'n fuga mare:
Șonțu-i mort pe sub redută,
Oastea lui pe câmp bătută,
Stă pe loc!

Colonelul se 'ntristează;
'I-a perit oastea vitează.
'I-a perit!

Dar' se 'ncruntă din sprîncene:
Ia să vezi, Mărăcinene,
Ce-i prin deal și prin redute
Ia pe cei rămași și du-te
Să vezi ce-i?

Colonelul dă poruncă,
Căpitanu 'n foc s'aruncă,
Sare 'n foc.
Iată-l pe-ofițer călare
Iarâși vine 'n fuga mare:
Căpitanu-'i mort, și-oștirea
'Și-a găsit din nou perirea
Stau pe loc.

Colonelul da 'n călare
Ca mușcat d'un șarpe sare
Și e mut.

N'are oști să mai trimită
Și-'i cu inima sărită,
Vai și-amar de noi Români
Cum ne prăpădesc păgânii.

George Coșbuc.

Un popor model.

Înțelegem poporul din Danemarca.

Danemarca, o țară mică, cu o suprafață de 38.440 de chilometri pătrați și cu o populațiune de 2,185.000 de oameni, este considerată astăzi ca una din țerile cele mai civilizate. Țerănimea se găsește acolo pe o treaptă de cultură atât de înaltă, încât oricare stat european trebuie să privească stărilor

din Danemarca drept modeluri demne de a fi studiate și imitate.

Țerănimea alcătuiește în Danemarca două treimi a populațiunii totale.

Deja de 100 de ani, chestiunea agrară a fost rezolvată acolo în mod mulțumitor. Țara întreagă fu împărțită poporului muncitor. Celebra pretențiune a radicalului englez Chamberlain, ca fiecărui țeran englez să i-se asigure o posesie de două hectare de pământ și o vacă, s'a realizat deja în Danemarca.

Mână în mână cu bunăstarea materială a înaintat și cultura, mai ales grație așa numitelor universități populare, un fel de universități menite pentru țerani. Toți locuitorii dela țară, bărbați și femei, cercetează aceste universități timp de șase luni. În aceste școli superioare se fac cursuri asupra tuturor științelor, asupra filosofiei, istoriei naționale, a istoriei universale, a literaturii etc. Dar' în același timp, aceste școli sunt astfel organizate, ca elevii lor să poată urma și felurilele distracții sportive: gimnastică, înotat, velocipedie, exerciții libere, alergări, trânteli etc. O altă ordine de distracții se compune din exerciții musicale, concerte, conferențe ținute de către elevi, serate de declamațiuni, reprezentații teatrale etc.

Pe fiecare an aceste universități sunt cercetate de peste 12.000 de țerani și țerance și

mai toți acești oameni se reîntorc pe la casele lor cu un întreg sistem de nouă cunoștințe folositoare din domeniul agriculturii, al economiei politice, al creșterii vitelor, al industriei agricole etc.

Apoi mai aduc cu sine cunoștințe enciclopedice din filosofie, din morala creștină, (căci religiuinea ocupă acolo un loc distins), din istorie, literatură etc. În același timp, țeranii s'au pătruns de farmecul distracțiunilor utile, cum sunt cele gimnastice, și de al celor intelectuale, cum sunt musica, teatrul, arta declamatorică etc.

Și ca acest înalt capital moral, dobândit la aceste cursuri, să nu scază după-ce țeranii s'au reîntors acasă, există în țară o sumedenie de »Societăți de conferențe populare«. Membrii acestor societăți, mai ales profesori secundari, medici, studenți, fac excursiuni din sat în sat și desvoltă în fața poporului conferențe despre religiuine, istorie, științe naturale, agronomie etc. Cu alte cuvinte, aceste societăți, pornite de altmintreli din inițiativă privată și conduse numai de dorul ideal de a instrui poporul, continuă și adăncesc opera universităților țerănești. Aceste conferențe se țin prin sate în așa numitele »Case ale reuniunilor«, clădiri mari și frumoase, făcute de popor pentru conferențe, săli de lectură, teatru, declamațiune etc. Asemenea case există

solului cu Austria, pe timp de șase luni, în decursul căruia se va putea lega și pactul vamal și comercial cu Austria, dar' numai până la sfârșitul anului 1903, căci atunci expiră contractele ce le-a legat Ungaria cu străinătatea; ear' la casă o astfel de învoială a pactului este peste putință, atunci se scrie în lege, că pentru Ungaria se face teritoriu vamal independent, ear' complexul de legi, care de prezent se află pe masa parlamentului maghiar, se îmbie Austriei ca contract, pe care Austria are să-l lege cu Ungaria, până la sfârșitul anului 1903. Și de atunci încolo, Ungaria va lega contracte separate cu străinătatea, având teritoriu vamal independent.

Cere mai departe revisuirea cât mai grabnică a tuturor legilor cari privesc căile ferate vicinale, cu deosebire privire la incompatibilitate. Să se suprime influențarea neîndreptățită a autorităților publice, asupra alegerilor comunale și comitatense, precum și la alegerile funcționarilor. O regulare prin lege a raporturilor de serviciu pentru toți funcționarii publici. Să se motiveze legea pensiunilor și a normelor de pensionare etc.

Dacă asupra acestora cu Bánffy nu se va putea înțelege, ceea ce s'a dovedit din destul și până de prezent, demisiunea lui se ia ca sigură, și în locul lui va veni Széll, care mai mult decât toți stăruie pentru o înțelegere cu opoziția, și care a fost primit și în audiență de Monarchul, făcându-i o amănunțită descriere a stării politice din Ungaria.

Pe ce cale are de gând Széll a se împăca cu opoziția, vom vedea, dar' ne temem, că văzându-se și el la putere, va urma tot pe calea antecesorului său, cu toate făgăduințele ce le face acum opoziției.

Măcelul din Sântana.

Am amintit în nrul trecut, sâlbateca năpustire a gendarmilor asupra locuitorilor Nemți din Sântana, din cauză că acestia au demonstrat contra primarului, care li-s'a impus cu sila, și fiindcă li-s'a închis »Reuniunea țerăneasă«.

Când e vorba, ca aceste slugi ale guvernului să vină în vre-o comună oare-care, sub cuvânt de ținare a ordinii, atunci e destul, ca locuitorii acelei comune să fie străini de neamul lor, ca sângele să curgă șiroaie, ba chiar și viețile oamenilor să se stingă fără de nici o milă. Înaintea lor un om străin de neamul lor e un nime, ba chiar un dușman, și deci trebuie să se ducă pe cealaltă lume. La aceea, că în urma cutărui sau cutărui tată de familie, pe care ei îl pușcă fără nici o milă, câți copii s'eraci rămân pe drumuri, ei nu se gândesc, deoarece înaintea lor aceea, că au făcut atâtea și atâtea omoruri, este o fală, în urma căreia așteaptă ca să fie încă și răsplătiți, așa apoi nu e nici o mirare, că unde numai li-se dă privilegii, dacă putem zice că li-se dă, străpung și împușcă cu o sete arzătoare.

Așa au făcut și în Sântana, unde au săvârșit mai multe omoruri și răniri sângeroase, încât toți locuitorii comunei s'au îngrozit.

În mai toate comunele rurale. Intre membrii societăților de conferențieri, sunt mulți cari 'și-au făcut și își fac din luminarea poporului unica lor misiune în viață.

În deosebi studenții universitari fac minuni pe acest tărâm al deșteptării naționale a poporului. Ei nu umblă după dueluri, nu-și petrec tinerii lor ani în trândăvie și petreceri brutale, nu-și cheltuesc talentele și vi-goarea lor în utopii, ca în multe alte țări, ci se însușesc și muncesc cu toată rîvna pentru luminarea maselor poporului. Ei dau țeranilor lecțiuni de aritmetică, geografie, calligrafie, limbi străine, etc. Cu acest chip, s'a stabilit între studenți și țărani un fel de comunitate de gândire, care îi face a se considera ca buni prieteni. Ei se invită reciproc la serbările lor și adese-ori șed la aceeași tribună, perondându-se savanți, țărani și studenți.

Firește, că în toată această măreață propagandă culturală este un sistem, căci nu e vorba a se da poporului ori-ce fel de cunoștințe alandala, teorii ateiste, pesimiste, cosmopolite, etc. Aceasta ar da un rezultat anarhic, nihilist. Din contră, toate școalele și societățile tind a întări în popor în veci senina morală a lui Christos, a'i largi temelia ideală, convingându-l despre măreția universului și despre necesitatea metafisică a sufletului omenesc de a crede în puterea creatoare a lui Dumnezeu. Ele îi idealizează viața liniștită dela țară, îl îndeamnă a-și cultiva ra-

Până acuma, după-cum se scrie »Trib. Pop.« s'au deținut 18 locuitori, dar' există temerea, că după chipul cum se face cercetarea, de către judele de instrucție Nyiró Géza din Arad și căpitanul de gendarmi Zangegiacomio Marcel, poporul earăși se va răscula, deoarece se face de așa, ca pe sol-găbiru și pe gendarmi să-i scoată nevinovați. Dețineri încă se vor mai face printre locuitori. Martori sunt până de prezent 50, dela cari atîrnă eliberarea întemnițaților.

Deputații Wittman și Blaskowich, căpeteniile reuniunii, încă s'au dus la fața locului și se interesează foarte mult de soarta locuitorilor comunei.

Chipul cum sunt tractați cei întemnițați, e revoltător, deoarece femeile deținute mai toate au copii, pe cari trebuie să-i lăpteze, una dintre femei, cu numele Eberlein, are doi copii, unul de trei ani și altul de 7 luni, dar' nu i-s'a dat voie să-l lăpteze. Bărbatul, ajuns la desperare, a zis, că va pune copilul la treptele temniței, deoarece ce nu mai poate suferi țipetele. Femeile, cărora li-se permit lăptarea copiilor, o fac aceasta în fața gendarmilor.

Gendarmii, la porunca lui Nyiró au deținut și pe o femeie bătrână, cu totul nevinovată, care a început a se tângui, la ce gendarmul a pus-o în fiere și a dus-o în temnița comunală. Sărmana femeie a început apoi a striga: — Omoriți-mă! Impușcați-mă. Nu vreau să mai trăiesc așa cum sunt! Mă prăpădesc de rușine! Aceste bocete ale femeii au fost auzite și de maiorul soldaților, Eugen Kratky, care s'a dus la temnița să vadă ce-i. Atunci femeia i-a zis: — Te rog să mi-se aducă preotul, căci mor, simt că mă sfârșesc. Vreau să mă spovedesc și să mă cuminec. La ce maiorul s'a indignat și a zis: — Aceasta tot nu merge! Astfel să se tracteze o femeie bătrână. Aceasta-i brutalitate. Și a lăsat să fie dusă în casa plășesului, unde a fost spovedită și cuminecată, ear' a doua zi eliberată. Din acest motiv apoi a ajuns maiorul în conflict cu judele de instrucție.

Medicii au foarte mult de lucru, fiindcă femeile de groază se îmbolnăvesc.

CORESPONDENȚA

Impresii de călătorie.

Domnule Redactor,

În sfintele sărbători ale Crăciunului, precum și ale Botuzului Domnului, mi-s'a dat ocaziunea a face o excursiune așa zicând, prin mai multe comune din comitatul nostru.

În fiecare comună, pe lângă alte afaceri cari mă priveau special pe mine, m'am interesat și de soarta preoților și a poporului, și totodată m'am interesat și de aceea, că locuitorii respectivei comune în care mă aflam, cum stau în ceea ce privește cetirea ziarelor noastre naționale. Și trebuie să constat, că pretutindeni numai lucruri triste am aflat. De întrebam pe preot, că pentru-ce nu stăruie pe

lângă popor ca să aboneze vre-o foaie, cum e de exemplu »Revista Orăștiei«, foaia comitatului nostru, care ne ține în curent cu toate lucrurile ce se petrec în jurul nostru, și ne dă sfaturile de lipsă la ori-ce lucru, îmi răspundea: că doar' destul li-am spus și i-am îndemnat la aceasta, dar' poporul e așa și așa, pe dincoace și pe dincoala, nu-mi dă ascultare. Și am dat crezământ cuvintelor preotului. Dar m'am înșelat, căci întrebând poporul pentru-ce nu dă ascultare preotului, care numai binele i-l voește, mi-a răspuns: hei, hei, dle, nu așa stă lucrul, popa nostru nici-când nu ni-a vorbit despre așa ceva, ci chiar din contră, dacă îl întrebam ceva, cum a fost și cu alegerile pentru congregație, atunci ne răspundea: faceți ce știți voi, căci eu am alte necazuri, și dascălii pe de altă parte, tot așa. Apoi bieții de noi ce să facem, cui să ne adresăm altuia, dacă cei chemați a ne da sfaturile de lipsă, se trag la o parte, mai ales de când cu salarisarea preoților din partea statului.

Și așa am pățit-o în fiecare comună, chiar și în comune de acelea, unde până de prezent îl știam pe preot ca adevărat păstor al poporului.

Cu un cuvânt suntem aproape de împlinirea cuvintelor: Bate-voiu păstorul și se va risipi turma.

Și e trist, zic, foarte trist, când noi Românii, tocmai atunci, când ar trebui să fim mai trezi și mai activi pe terenul național, ne aflăm într-o stare cu totul desolată, vrednică de condamnat de ori-ce Român de bine, în inima căruia mai licărește o rază cât de mică de simț național.

Și aceasta cu atât mai virtos, că tot răul se trage dela accia, cari chemați sunt a-l sana dacă ved că se încuibază undeva. Dar' durere, au trecut acele zile, în care preotul înainte de toate avea în vedere binele poporului său, acum mai mult umblă după îmbuibarea proprie.

Onoare excepțiilor!

Doresc, ca aceste stări slabe, de plâns, de prin comunele noastre, să înceteze cât mai curând, căci poporul, după-cum m'am convins în călătoriile ce le-am făcut printre dînsul, este gata a face ori-ce i-ai zice că e spre binele său.

Numai puțină bunăvoință din partea preoților și a învățătorilor și toate se pot îndrepta.

Cu acestea încheiu, sperând, că cu altă ocaziune voiu putea aduce la cunoștința onor. public, lucruri mai îmbucurătoare despre noi și poporul nostru.

Dee D-zeu, ca așa să fie.

Călătorul.

lăptărie. Pe lângă acestea mai există 480 de lăptării particulare.

Același succes pe care l'a avut țara cu producțiunea și exportul untului, ea îl are și cu exportul de slănină.

Până mai anii trecuți Danemarca transporta porcii săi în Germania. Aceasta însă opri de odată acest import. Atunci Danezii formau abatorii cooperative și de atunci înceoace ei tae porcii și expoartă carnea și slănină în Englitera. Azi acest export se urcă deja la 40.000 de tone. Tot așa există în Danemarca o mulțime de berării cooperative, mori și fabrici de zăhar pe aceeași basă. Pe lângă aceasta, fiecare sat posedă o societate de consum, și în fine, țeranii își au băncile lor proprii în cari își depun economiile lor sub administrația bărbăților lor de încredere.

Satele lor sunt tot atâtea frumșei. Casele sunt mari, înalte și spațioase. Mobilierul e masiv și practic. În curte hambare, grajduri, cocine, totul clădit sistematic și pretutindeni o ordine exemplară și o curățenie scrupuloasă. În fiecare sat, biserica și școala sunt clădiri masive și frumoase. Poporul, fără a fi bigot, este adânc religios, umblă cu plăcere la biserică, de unde, după o predică înțeleaptă, se reîntoarce cu sufletul înălțat la căminul său.

Eată o țară și un popor, pe cari ar trebui să-i studiem de aproape și să ne inspirăm de frumoasele lor exemple.

Din diecesa gr.-cat. română a Lugojului.

Adunarea generală a învățătorilor din Bănat.

— Raport special —
(Urmare și fine.)

Prânz la Ilustritatea Sa Arhierul.

Încă înainte de a se depărta membrii Reuniunii din sala adunării, au fost încunoștințați, că din partea Ilustrității Sale preabunului Patron sunt doriți a prânzi la masa episcopescă. Pătrunși de cele mai călduroase simțăminte de alipire fească s'au prezentat apoi membrii Reuniunii în sala de primire a reședinței episcopesci, unde recomandându-se fiecare Ilustrității Sale și fiecăruia cu grațiositate întinzându-i sfânta dreaptă, Ilustritatea Sa în mod foarte afabil s'a întreținut cu cei prezenți câteva minute, după care au fost conduși la bogata masă a Ilustrității Sale, la care nu a lipsit vioiciunea și bunul umor. S'au rostit și 4 toasturi. Ilustrisimul Domn Episcop pentru școala română și pentru frații și fiii săi învățători. Rev. Domn președinte pentru Preasfințitul Domn Episcop și Patron al Reuniunii; notarul I. al Reuniunii Iuliu Birou pentru Rev. domn președinte, ear' dl George Popovici pentru Reuniunea învățătorilor și pentru buna armonie dintre preoți și învățători, prea nimerit intonând că »Eată acum ce e bun sau ce e frumos, fără numai a locul frații împreună«.

Ședința II.

1. Critica lecțiunii numărului 5 a fost de tot interesantă și instructivă, luând parte la discușiune mai bine de 1/2, dintre membrii adunării, după care prelegătorul făcându-și critica îndatinată, presidiul reasumează în 5 puncte principiile de controversă, provocând adunarea generată a decide asupra acelor. În fine adunarea generală declară lecțiunea de reușită.

2. Beniamin Densușan, notarul II. și inv. în Lugoj își cetește operatul lucrat cu multă cunoștință de cauză intitulat »Scrierea modernă«, în firul căruia arată că la scrierea usitată până aci, plecată spre dreapta ori spre stânga, corpul elevului a fost silit a lua o poziție forțată prea vătămătoare organelor corpului, ceea ce a îndemnat pe igienicii francezi a introduce scrierea verticală, la care corpul ia o poziție normală. Conform acestei nouă scrieri apoi trebuie reformate și întocmite și băncile școlare. În desemn arată băncile școlare mai usitate, cari toate sunt defectuoase, cauzând miopie, strîmbare de șira spinării etc. Tot în desemn arată apoi și modelul unei bănci școlare moderne, precum și mai multe modele de scriere verticală. Propune, ca să se introducă și la noi scrierea modernă.

3. Asupra acestei teme de asemenea urmează discușiunea prevăzută în program, după care adunarea generală decide, ca mai nainte să se facă probă cu scrierea verticală la vre-o școală de-ale noastre și numai după aceea să se facă pași de lipsă pentru introducerea aceleia în toate școalele diecesei. Cu acestea presidiul închide ședința la orele 7^{1/2} seara.

Ședința III. Luni în 14 Noemvrie la 9 ore a. m.

1. Raportul comisunii pentru bibliotecar și cassar, la a căreia propuneri adunarea generală decide:

- Ca stipendiul de 25 fl. să se confe-rească fiului lui Ioan Vaidean (care e în a 6-a elementară.)
- Să se șteargă unele taxe și pedepse neincassabile.
- Să dă absolutoriu cassarului și bibliotecarului.
- Să primește budgetul proiectat pe an. 1899.

e) Cu bucurie să ia la cunoștință, că Sp. D. Coriolan Bredicean a donat pe seama bibliotecii 2 tomuri din Istoria Românilor de Xenopol, eară M. O. D. Protopop Georgiu Popovici a dăruit 12 fascicole din »Convorbiri literare«.

2. S'au mai înscris de membri fondatori solvind taxa de 10 fl. Ilustrisimul domn Canonic Preposit Stefan Moldovan, Reverendisimii domni Canonici Petru Pop și Beniamin Densușan, Spectabili domni Dr. Iacob Maior, medic și Dr. Isidor Pop, avocat, On. domn Ioan Țincu, capelan, domni Constantin Iucu, Pavel Păunescu, Basiliu Opra, Dimitrie Dobrin, Sandu Pêrvu, N. Petrovan, Iosif Bader, Aurel Manciu, notar și doamna Iulia Habor din Lugoj. On. domni Octavian Madincea, preot în Ildia și Corneliu Lengyel, preot în Jitiu, ear' ca membru ajutor dl Francisc Iacobescu din Lugoj.

3. Prelegere practică din geografie »Apele Ungariei« de Iuliu Birou, inv. diriginte în Ticvaniu-mare și notar I. al Reuniunii. Lecțiunea a fost predată după metoda »treptelor

APEL

trimis învățătorilor gr.-or. din ppresb. Mercurei.

Onor. Dle

„Foaia Pedagogică” din Sibiu este singurul organ de specialitate al învățătorului român din patrie. Cu toate acestea atât materialicește, cât și moralicește este de tot slab spriginit din partea noastră.

Din această cauză subsemnatul birou, înțelegând, că D-Ta nu ești prenumărat la această foaie, ceea-ce nu poate fi demn din partea unui învățător român, Te îndeamnă ca s'o abonezi fără amănare.

Prețul de abonament pe an e 3 fl., pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.

Despre îndeplinirea acestei recercări se așteaptă răspunsul D-Tale până la 31 l. c.

Poiana, la 10 Ianuarie 1899.

Biroul reuniunii învățătoarești din protopresbiteratul Mercurei.

Ilie Georgescu,
președinte.

Nic. Stimulescu,
secretar.

FEL DE FEL

O comoară găsită. Biserica Sf. Antoniu din Kiew, renovându-se, în urma săpăturilor făcute s'a găsit sub padiment, într'o scorbura, niște vase de metal pline cu bani de aur și argint. Dintre acestia cei mai mulți sunt de pe timpul regelui polon Sigismund III. S'a aflat între bani și o medalie de aur foarte mare de pe timpul Țarului Petru-cel-mare, dela 1702. Chiar și unele documente s'au găsit, din cari reese, că comoara aceea a fost ascunsă de metropolitul Roman Kopia la 1731. Cu totul s'au găsit 1100 taleri de aur și 10.000 taleri de argint. De sine înțeles, că toți acești bani sunt proprietatea bisericii.

O loterie originală. Vre-o câțiva ani sunt, de când un tânăr american a avut originala idee de a se pune la loterie. Prospectele au fost publicate cu multă îngrijire în coloanele unui mare ziar american și lotul câștigător era astfel expus: Un tânăr de 25 ani, blond, de o sănătate robustă și de o tornură elegantă. Nu are avere; nu posedă decât 2000 de dolari rentă, ceea-ce este puțin pentru un Yankee. Jurnalul, care luase atacerea în grija sa, a trebuit după un scurt timp, să îndoiască numărul biletelor, căci dintr'un capăt la celalalt al Statelor-Unite se vindeau biletele ca pâinea cea caldă; s'au făcut premii și în câteva zile toate tinerele și chiar Missele cele mai bătrâne și-au procurat câte un bon de măritat. Din nefericire, posesoarea biletelui câștigător era o femeie de vre-o 50 ani. Ea își trecu biletul unei amice, schimbând unei prime de 50 de dolari. De acum începe farmecul acestei istorii. Tinera fată care locuia tocmai la Far-West, a trebuit să facă un voiaj de 4000 chilometri, pentru a-și reclama câștigul lotului, și când sosi, care nu-i tu mirarea, când în loc de soț se întâlnească față în față cu propriul ei — frate, despre care nu știa nimic de mult timp. Ea se îmbolnăvi numai decât de ciudă.

Mulțumită publică.

Rog cu tot respectul on. redacțiune, ca să dea publicității, în numărul proxim al »Revistei« noastre, următoarea dare de seamă:

Cu ocaziunea seratei teatrale, arangiată la 9/21 Ianuarie 1899 pentru prima-dată aici cu fiii poporului nostru plugar din loc, au încurs peste tot cu suprasolviri cu tot 77 fl. 40 cr.

Din aceștia, substrăgându-se spesele avute cu proiectata și interzisă serată teatrală din presara lui »3/15 Maiu« 1898, în sumă de 16 fl. 82 cr., precum și cele avute la ocaziunea seratei cu datul de sus, în sumă de 48 fl. 50 cr., rezultă un venit curat de 12 fl. 8 cr., cari s'au și dat destinațiunii.

Intru promovarea scopului, urmărit prin această serată, au binevoit a suprasolvi următorii: Dl Dr. Aurel Muntean, adv. 4 fl. 30 cr., dl Dr. Iustin Colbasi, 1 fl. 30 cr., dl Adam Basarabă, teolog 30 cr., dl N. Tanase, conceptist 20 cr., d-șoara Marița Onofreiu 25 cr., în total 6 fl. 35 cr.

Primească deci preamitații și stimata și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumiri pentru binevoitorul sprigin, dat școalei noastre.

Orăștie, la 12/24 Ianuarie 1899.

Const. Baicu,
inv. dir.

Notiță Literară.

„Moda Ilustrată” ce apare în București, e din ce în ce mai bună, mai plăcută, mai vrednică să o aibă femeile române. Atât tipurile de haine pentru dame cât și cuprinsul literar, este bogat și ales. A se cere la București (Strada Sărindar Nr. 11.)

CALINDARUL SEPTEMĂNEI

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum. celor 10 Ieproși ev. Luca c. 17, gl. 1, v. 1.		

Dum.	17 C. Antonie	29 Francisc
Luni	18 P. Atanasie	30 Martina
Marti	19 C. Macarie	31 Petru Nol
Merc.	20 † C. Eutimie	1 Febr. Ignat.
Joi	21 C. Maxim	2 (†) Int. Dlui
Vineri	22 A. Timoteiu	3 Biasiu
Sâmb.	23 M. Clement	4 Veronica

Din public.

— Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea. —

Für die innige Theilnahme, bei dem unersetzlichen Verluste, der uns durch den Heimgang unsrer lieben

IRENE

betroffen, für die ausserordentlich zahlreichen und schönen Kranzspenden sind wir ausser Stande jederm einzelnen unseren Dank auszusprechen. — Wir bitten also auf diesem Wege jedermann unsrer herzlichsten Dankes versichert zu sein. Broos, am 23. Januar 1899.

Familie Binder. Familie Eötvös.

Tuturor acelor prea st. d-ni și d-ne, cari au binevoit a lua parte la înmormântarea neuitatei și scumpei noastre

IRENE

precum și acelora, cari ni-au onorat cu punerea de cununi pe sicriu, neputându-le altcum mulțumi, le exprimăm pe calea aceasta cele mai sincere mulțumiri. Orăștie, 23 Ian. n. 1899.

Familia Binder. Familia Eötvös.

Szám 526—1898.

(462) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1898. évi Sp. 205/3 számú végzése következtében Dr. Moldovan Silvius ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénzüintézet javára özv. Kázán Petruné és Treptes Nikolae ellen 41 frt s jár. erejéig 1898. évi október hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 356 frtra becsült disznok és szarvasmarhákból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság V. 261/2 1898. számú végzése folytán 41 ft tőkekövetelés, ennek 1895. évi november hó 3. napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 36 frt 96 kr. biróilag már megállapított költségek erejéig Mádán özv. Kázán Petruné es Treptes Nikolae házána' leendő eszközlésére 1899. évi január hó 30. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Algyógyon, 1899. évi január hó 20. napján.

Schuster Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 1024—1898 kir. végrh.

(463) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróáságnak V. II. 391—1898. számú végzése folytán Dr. Moldovan Silvius helybeli ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénzüintézet mint alap és felülfoglaltatók javára Popovits Nicolae és társai szerekai lakosok ellen 200 frt tőke, ennek 1896. évi márczius hó 2-ik napjától járó 6% kamatai, eddig összesen 45 frt 10 kr. és árverés kitűzési 2 frt 80 kr. költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag le és felülfoglalt és 641 frtra becsült ökrök, tehén, borju, kukoricza, szekér és szénából álló ingóságok, nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróáságnak V. II. 391/2—1898. polg. számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen Szerekai adósk laká-án leendő eszközlésére

1899. évi február hó 13-ik napján délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében csakis készpénz mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint leszen kifizetendő.

Kelt Szászvároson, 1899. évi január hó 25. napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 445—1898.

(468) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1897. évi 7407—97. számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénzüintézet javára Kazan Iuon I. Kazan és Treptes Nicolae ellen 20 frt 20 kr. s jár. erejéig 1898. évi szeptember hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 315 frtra becsült szarvasmarhákból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság V. 256/2/1898. számú végzése folytán 20 frt. 20 kr. tőkekövetelés, ennek 1895. évi junius hó 7. napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 32 frt 22 krban biróilag már megállapított költségek erejéig Mada községben Kázán Iuon I. Kázán és t. házána' leendő eszközlésére 1899. évi február hó 3. napjának délelőtti 12. órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. tcz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Algyógyon, 1899. ján. hó 20-án.

Schuster Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 600—1898.

(464) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az algyógyi kir. járásbíróóság 1898. évi Fh. 532 számú végzése következtében Herzlinger Elekán javára Mumata Ioszf ellen 15 frt 91 kr. s jár. erejéig 1898. évi október hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 310 frtra becsült szarvasmarhák és kukoriczából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság Fh. 532—1898. számú végzése folytán 15 frt 91 kr. tőkekövetelés, és eddig összesen 9 frt 70 kr. biróilag már megállapított költségek erejéig Algyogy alfalun alperes házána' leendő eszközlésére 1899. évi január hó 28. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Algyogyon, 1899. január hó 18-án.
Schuster Vilmos,
kir. bir. végrehjtó.

Szám 18—1899.

(465) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lembergi kir. járásbíróóság 1898. évi Cb. 910/3. számú végzése következtében Schönvetter Ignác lembergi lakos javára Botean Luka, Truka Ioszf és Mumata Ioszf ellen 45 frt s jár. erejéig 1898. évi október hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 380 frtra becsült kukoricza és szarvasmarhákból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság V. 186/2—1898. számú végzése folytán 45 frt tőkekövetelés, ennek 1898. évi január hó 24. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 10 frt 93 kr. biróilag már megállapított költségek erejéig Algyogy alfalun alperesek házána' leendő eszközlésére 1899. évi február hó 1. napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Algyógyon, 1899. január hó 21-én.

Schuster Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

„Minerva” institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Strada Berăriei Nr. 8.

Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.

Bancă generală de asigurare.

CES. REG. PRIVIL.

ASSICURAZIONI GENERALI

Fondată în 1831.

IN TRIEST

Fondată în 1831.

Fond de garanță: 143,645.142'28 Coroane.

Asigurează pe lângă condițiunile cele mai favorabile:

Pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate de zestre și rente.

În contra pericolului de foc și exploziune, clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse pe câmp, mobilia, precum și în contra grindinei, cu un cuvânt tot felul de nenorociri ce ar putea omul întâmpina în viața sa.

Representant pentru Orăștie și giur:

IOAN I. VULGU.

(441) 3—10